

# ביצד מברכין פרק ישי ברכות

## מב

עין משפט  
נר מצוה

קח אב מ"י ס"ג מ"ל  
ברכות הל' ט סמג  
עין כו טו"ע אורח  
סי' קס"ט סוף ו'  
קפ"ג ג' סוף ו'  
וסוף ח'  
ק"י ה' מ"י ס"ד מהלכות  
ברכות הלכ' סמג  
ס' טו"ע אורח סימן  
קפ"ג סוף ו'  
ק"י א' מ"י ס"ג מ"ל  
מנשה קרבנות  
הלכ' ו'  
ק"י ו' מ"י ס"ז מ"ל  
הפלה הל' ו' טו"ע  
אורח סי' ק"א סוף ח'  
ק"י ה' מ"י ס"ז מ"ל  
ברכות הל' כ סמג  
עין כו טו"ע אורח  
סי' קפ"ג סוף ו' וסמג  
ק"י ו' טו"ע אורח סימן  
קפ"ג  
ק"י כ' מ"י ס"א מ"ל  
ברכות הלכ' ו'  
סמג ס' טו"ע אורח  
סי' קס"ט סוף ו' וסימן  
ר"ב סוף ח'

### רב נסים גאון

שליש תכופות הן תבא  
לסמיכה שחיטה.  
בתלמוד ארץ ישראל  
בפ' מאמתי קורין אמר  
הב"ה לסמיכה שחיטה  
דכתיב (ויקרא ח') וספר  
ושחם. תבא לנפילת ידים  
ברכה [שנאמר] (הכלים  
קלד) שאי ידכם קדש  
וברכו את ה'. תבא לנפילת  
תפלה שנאמר (שם ע')  
ויהי לרצון אפרי פי מה  
כתיב בתורה יעקב ה'  
ביום צרה ובגב' דפ"ג  
דשחיטת קרישים (דף  
ג') אמרי תבא לסמיכה  
שחיטה דאורייתא :

### הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה מעשה  
קדשה חלקא טריגים.  
כ"ב ע"ל דף ג' ע"א :  
(ב) תוס' ד"ה לתמניות  
ו' לא קבע נמי נ"יך  
לכך וכו' שחיית תחלתו  
וטפס ע"ס : (ג) ד"ה  
סילקו"י משמע שדרכן.  
כ"ב פירוש מדקאמר  
לנכח דליתקין תבא וכו' :  
(ד) בא"ד הלכ' קודם.  
כ"ב כלומר ומה לא  
מחליקין גם השלחן :  
(ה) ד"ה בני זירא וכו'  
תימה. ג' כ"ב וכו' ה' טו"ע  
פרק כסוי הדם סוף דף  
ט וכו' ה"ל' ל' לס' :  
(ו) ד"ה תבא דרש  
גלותא וכו' א"ל לתור  
ולאכול דכל :

[וע"ע תוס' סוטה לג.  
ד"ה כל כסין]

### גליון השי

גמ' אלא כי ה' דל"ה  
בראשי ע"י ברכין  
מלתמות ס"ב דשכח  
כ"ה וכו' וכו' כח כר"ק  
ה' ד' ג' ג' ג' ג' ג' ג'  
ה' ג' ג' ג' ג' ג' ג'  
דף ג' ע"ב תוס' ד"ה  
הפ' : רש"י ד"ה  
לנפילת ידים דמיס  
אחרונים. כ' מואר

מיהו ר"י ור"ת היו אומרים שלא לברך כלל אשאר משקין הבאין  
בתוך הסעודה וטעמא דפת פוטרת כל הדברים הבאים בשבילה  
והשתא יין פוטח כל מיני משקין לפי שצריך משקה הוא והוא ראש  
לכל מיני משקין ולכן הוא העיקר והן מפלין לו לענין ברכה והלכך  
משקין הבאין מחמת הסעודה  
שבאין בשביל הפת לשרות המאכל  
וגם א"ל לאכילה בלא שתייה והלכך  
פת פוטרתן חוץ מן היין כדקאמר  
גמרא טעמא ולהאי טעמא ניהא  
מה שאנו מצרכים בפסח על החזרת  
על אכילת מרור לבד שהעולם  
מקשים אחרי' אין מברכין נמי ב"פ  
האדמה וכו' האדמה דשאר ירקות  
אינו פוטח כדקאמרין החס' כיון  
דאיכא הגדה והלל אסח דעתיה אלא  
וודאי טעמא הוי כיון דרחמנא  
קבעיה חובה דכתיב על מזות  
ומרורים יאכלוהו הוי כמו דברים  
הרגילין לבא מחמת הסעודה דפת  
פוטרתן : **לחמניות** . פרש"י  
חבלי"ש ולא נהירא דל"ה אפילו  
לא קבע נמי (ב) לברכין המזונות שהרי  
הוא לחם גמור שהרי סופו עיסה  
וגרלה לפרש דהיינו כו"ל"ש מיהו  
כי קבע סעודתיה עליה מברך עליו  
המזונות כמו בפורים מיהו רבינו  
שמעון פירש דאין לברך עליו המזונות  
דהוי כמו דייסא : **סריק** . תלמוד  
משמע שדרכן היה (ג) לסלק השלחן  
קודם בהמ"ז ולכאורה קשה למנהג  
שלנו שאנו מקפידים שלא לסלק  
הלחם קודם (ד) וטמא בימיהם נמי  
לא היו מסלקין השלחן מקמי המברך  
כי אם מלפני שחר המסובין לפי  
שהיו להן שלחנות קטנים וכל אחד  
לפני עצמו אוכל על שלחנו אבל אנו  
שרגילים לאכול כולנו על שלחן  
אחד אין נאה לסלק השלחן עד  
לאחר ברכת המזון : **רבי** זירא לא  
אכל . תימה (ה) לפי מה שמפרשים  
העולם הב' לו ונברך אסור למשתה  
בלא ברכה שלפניו אמאי לא אכל  
לברך עליה ויכול וטמא היה  
תבשיל שהיה בו פת והיה לר"ך  
ברכת המזונות ונט"י וטורח היה  
לעשות כל כך : **אתבא** . דרש  
גלותא סמכין . מי ששכח לאכול  
אפיקומן ואמר הב' לו ונברך אינו  
היסח הדעת דאין תבא דרחמנא  
סמכין ואם שכח וברך ולא אכל  
אפיקומן א"ל לחזור (ו) דכל מזות  
לשם מזונות עשויות והא' דלמרינ' \*  
אמר הב' לו ונברך אסור למשתה  
וכן אסורים כולן היינו דוקא כי  
אמר בעל הבית אכלנא אורח (וכי  
אסורים כולן היינו כי אמר בעה"ב

דגורם ברכה לעצמו רב הונא אבל תלמידי  
ריפתי בני תלמא תלמא בקבא ולא בריך  
א"ל רב נחמן עדי כפנא אלא \*כל שאחרים  
קובעים עליו סעודה צריך לברך רב יהודה  
הוא עסיק ליה לבריה בי רב יהודה בר  
חביבא אייתו לקמיהו פת הבאה בכסנין כי  
אתא שמעיהו דקא מברכי המוציא אמר  
לדו מאי ציצי דקא שמענא דילמא המוציא  
לחם מן הארץ קא מברכיתו אמרי ליה אין  
דתניא רבי מונא אמר משום רבי יהודה פת  
הבאה בכסנין מברכין עליה המוציא ואמר  
שמואל הלכה ברבי מונא אמר להו יאין  
הלכה ברבי מונא אתמר אמרי ליה והא  
מר הוא דאמר משמיה דשמואל ילחמניות  
מערבין בהן ומברכין עליהן המוציא שאני  
התם ידקבע סעודתיה עליהו אבל היכא  
דלא קבע סעודתיה עליהו לא רב פפא  
איכלע לבי רב הונא בריה דרב נתן בתר  
דגמר סעודתיהו אייתו לקמיהו מירי  
למיכל שקל רב פפא וקא אכיל אמרי ליה  
לא סבר לה מר גמר אסור מלאכול אמר  
להו סלק אתמר \*רבא ורבי זירא איקלעו  
לבי ריש גלותא לבתר דסליקו תבא מקמיהו  
שדרו להו \*ריסתנא מבי ריש גלותא רבא  
אכיל ורבי זירא לא אכיל א"ל לא סבר לה  
מר סלק אסור מלאכול א"ל האנן אתבא  
דריש גלותא סמכין : אמר רב הרגיל בשמן  
שמן מעכבו אמר רב אשי כי הוינן בירב  
כהנא אמר לן כגון אנן דרגילין במשחא  
משחא מעכבא לן ולית הלכתא ככל הני  
שמעתתא \*אלא כי הא דאמר רבי חייא  
בר אשי אמר רב \*שליש תכופות הן \*תבא  
לסמיכה שחיטה תבא לגאולה תפלה  
תבא לנפילת ידים ברכה אמר אביי אף  
אנו נאמר תבא לתלמודי חכמים ברכה  
שנאמר \*ויברכני ה' בגלגל איבעית אימא  
מהבא שנאמר \*ויברך ה' את בית המצרי  
בגלגל יוסף : **מתני'** בריך על היין שלפני  
המזון פטר את היין שלאחר המזון בריך  
על הפרפרת שלפני המזון פטר את הפרפרת  
שלאחר המזון בריך על הפת פטר את  
הפרפרת על הפרפרת לא פטר את הפת  
בש"א אף לא מעשה קדרה יהיו \*יושבין כל  
אחד מברך לעצמו הסבו אחד מברך לכולן  
בא

אכל בשביל אורח אינן נאשרין) ואף  
מיני פירות ומזיגין להם בזה אחר זה יש  
אומר שצריך לברך אכל חד וחד לפי שחיו  
יודעים אם יתן להם בכה"ב יותר וגרלה  
שחין לר"ך לברך לפי שסומכין על שלחן  
באחרונה לאחר סעודה אסור לאכול עד  
שהפירת. נראה דמייירי בפרפרת שלחן  
הסעודה דאי בפרפרת שלחן הסעודה הא' פסק  
רב פפא \*דברים הבאים לאחר סעודה  
טעונין ברכה לפניהם ולאחריהם ורש"י פירש  
פרפרת מיני דגים ופרגיות וקלף קשה א"ל  
מאי קמ"ל דברך על הפרפרת דלא פטר  
את הפת וגרלה כפירוש ר"ח דפירש דפרפרת  
פת לגומה בקערה לית בה תוריתא דנהמא  
דמברכין עליה בורא מיני מזונות  
והשתא ניהא דאצטרך לאשמעין בריך על  
הפרפרת לא פטר את הפת אע"ג דהוא מין  
פת וכן משמע בגמרא דחשיב פרפרת  
\*מעשה קדרה ומעשה קדרה היינו חלקא  
טריגים וטיסני כדאמרין לעיל (ז.) : **הסבו**  
אחד מברך על שלחן אכל וכו' ואלו אין לנו  
הסבה אלא קביעות לנו כהסבה וידוע  
שהיו אוכלים בהסבה על שלחן אחד וכשאו  
אוכלין יחד היינו קביעותנו והבא דקאמר  
היו יושבין וכו' בגמרא משמע דמייירי בין  
בברכת המזונות בין בברכת המזון בהמ"ז  
כשזכר דתלמודי דרב בברכת המזונות  
המזיגא מהאי דפליגי ביין א"ל הסבו וכו'  
אם לא אכלה ושתיה אינה בזה אלא לזה  
אחר זה :  
אע"פ

דגורם ברכה לעצמו . בכמה מקומות הוא  
בא ומברכין עליו ואע"פ שלא היו לריקים  
לשתייה : רב הונא אכל תלסר ריפתי . מפת  
הבאה בכסנין ולא בריך אחריו : אמר רב  
נחמן עדי כפנא גרסי' : עדי. אלו. כלומר  
אלו לרעבון נאכלו ואכילה מרובה כזו  
לא נפטר מברכה אלא כל שאחרים קובעין  
אכילתן בך תורה אור  
טעון בהמ"ז ק' פירש רב האי ורבותיו  
פירשו תלסר ריפתי מפת שלנו ולא  
בריך אחריו משום דלא שבע וקרא כתיב  
(דברים ח') ואכלת ושבעת וברכת  
וכך פ' רב יהודה ב"ג ואינו כ"ל דלית  
ליה לרב הונא והם החמירו על עצמן  
עד כזית ועד כזית (לש"י דף כ.)  
ודלא כר"מ ודלא כר' יהודה (לקמן דף  
מט.) : לחמניות . חבלי"ש בלע"ז : אסור  
מלאכול . עד שיברך בהמ"ז ויחזור  
ויברך על הבא לפניו דכיון דגמר אסח  
דעתיה מברכה ראשונה ומסעודתיה : סלק  
אתמר . אם סלק הלחם וכל האוכל  
מעל השלחן ועדיין לא ברכו אסור  
לאכול : ריסתנא . חמניסטרסיון :  
תבא דריש גלותא סמכין . וחיין  
סילוקטנו סלוק שדעתו אם ישא משאות  
מחם פניו אליהו נאכל : הרגיל בשמן .  
למשוח ידיו אחר אכילה : שמן מעכבו .  
לענין ברכה שאפילו גמר וסלק ולא  
משה ידיו עדיין סעודה קיימת ואוכל  
בלא ברכה : ולית הלכתא ככל הני  
שמעתתא . אין סיוס סעודה תלוי לא  
בגמר ולא בסלוק ולא בשמן אלא במים  
אחרונים כ"ו שלא נטל מים אחרונים  
הוא מותר לאכול וסמכין אסור לאכול  
לנפילת ידים . דמיס אחרונים בהמ"ז  
ולא יאכל כלום עד שיברך על מזונו :  
תבא לת"ח . המקריבו אליו ומאחרו  
בביתו : ברכה . בביתו : **מתני'** בריך על  
היין כו' . נהגין היו להביא קודם אכילה  
כוס יין לשחות דתניא לקמן (דף מג.)  
כ"ד סדר הסבה כו' ומזיגין לפניהם  
פרפרות להמשיך אכילה כגון פרגיות  
ודגים ואח"כ מזיגין השלחן ולאחר  
גמר סעודה יושבים ושותים ואוכלים  
ומה הן אוכלים פרפרות כגון כיסני  
דמעליהם ללבא ולחמניות והוא יין  
ופרפרת \*שלאחר המזון ושניהם  
קודם בהמ"ז : מעשה קדרה . חלקא  
טריגים (ה) וטיסני : היו יושבים . בלא  
הסבה משום שמעין על דרישן שמאלית  
על המטה ואוכלין ושותין בהסבה : כל  
אחד ואחד מברך לעצמו . דאין קבע  
סעודה בלא הסבה : בא

[ע"י תו' כ"ב  
קל"ג ד"ה  
סילוקטנו  
רש"י תוס'  
שבת ק"ט ד"ה  
תלסר]

[רבח]

[ע"י חלק  
ולקמן דף כ'  
א"י דרסתנא]

מנחות כ"ג  
[כ"ה כ']

[אשרין  
לאחר כ"ה  
הג"י במשנה  
שנמשכות אבן  
בירושלמי  
וכר"ק וכו'  
וכן בשלחנות  
ליתא וכו'  
בחו"ס לקו"פ  
ד"ה ססו"אין  
לעיל מה:]

[ג"ל מתי  
מעשה קדרה  
וכ"ה בראש]